

بازار مشترك آسيا

طرحی که گره گشای بسیاری از مشکلات کشورهای آسیایی است

شاهنشاہ ایران در مصاحبه ای با يك روز نامه نگار هندی برای نخستین بار موضوع تشکیل يك بازار مشترك آسیایی را عنوان فرمودند و امکانات تشکیل يك اتحادیه اقتصادی از کشورهای آسیایی در جریان مسافرت رسمی با نوا یندیرا سما نندی نخست وزیر هند به ایران نیز مورد بحث و گفتگو قرار گرفت. در این مقاله ضرورت همبستگی اقتصادی کشورهای آسیایی و نتایج آن در حل مشکلات کشورهای این منطقه مورد بررسی قرار گرفته است.

کشورهای جهان هیچگاه مانند امروز به همکاری یکدیگر نیاز نداشته اند این نیاز را که هر روز حجم بیشتری باید میتوان در عوامل ذیل جستجو کرد:

- رشد سریع و انفجار آمیز جمعیت
- تشدید فاصله قشر ثروت
- اختلاف شدید بین دانش صنعتی کشورهای پیشرفته و ممالک در حال رشد.
- روزافزونی سرعت در جهان و در نتیجه نزدیکی ملل یکدیگر
- ضرورت مواد اولیه برای جوامع پیشرفته و فرآورده های صنعتی برای کشورهای

توسه جو

این عوامل سیاسی کشورهای جهان را در نیمه دوم قرن بیستم دگرگون ساخته است و چگونگی همکاری ملتها را در ضوابط نوین و انگاره های تازه قرار داده است. اندیشه آنکه در چنین وضعی کشوری بتواند تنها زیست کند و در همکاری های منطقه ای و جهانی شرکت نداشته باشد بسیار خام و نپخته است، در پنجاه سال پیش امکان آنکه سیاست «افزوا» هدف سیاسی و اجتماعی ملتی قرار گیرد تا حدی قابل قبول بود ولی امروز نیاز ملتها یکدیگر هر گونه سیاست افزوا را مردود کرده است.

عامل دیگر که کشورهای در حال توسعه را به همکاری بیشتر و همبستگی ژرفتر دعوت میکند وحدت و اتحادی است که بین کشورهای پیشرفته جهان وجود دارد. در چنین وضعی اگر کشوری بخواهد به تکروری ادامه دهد جز آنکه چشم از حقوق و منافع خویش ببوشد و دنباله روی قدرت های صنعتی دنیا گردد چاره ای نخواهد داشت و بحکم آنکه ضعیف همواره مظلوم است کشورهای تکرور مورد اجحاف و تعدی قرار خواهند گرفت و در عرصه سیاست و اقتصاد مظلوم واقع خواهند شد. اتحادیه ها، گروه ها، جناح های اقتصادی و سیاسی که از ممالک پیشرفته تشکیل شده است

بهمالک در حال توسعه هشدار میدهد که متوجه باشند بدون همکاری بایکدیگر نمیتوانند در عرصه پهناور گیتی و در میدان رقابت های اقتصادی و سیاسی گوی سبقت بر بایند و گلیم خویش را از دریای توفانی سیاست و اقتصاد بیرون بکشند .

بایک نظر اجمالی به همبستگی های کشورهای اروپایی این حقیقت بیشتر جلوه گر میشود که ممالک پیشرفته با احساس به همکاری های منطقه ای در کنار یکدیگر قرار گرفته اند و مشکلات را با اشتراک مساعی هم حل مینمایند، در اروپا کشورهای غربی در زیر سقفی از همکاری های اقتصادی قرار گرفته اند و در برابر آنان کشورهای شرقی نیز در زیر چتری از همبستگی اقتصادی واقع شده اند. در حقیقت دو نظام سرمایه داری و اشتراکی هر یک برای خود هدف مشترک اقتصادی تنظیم و تدوین کرده اند و برای وصول به آن هدف با همکاری یکدیگر پیش میروند .

بدون تردید، بر اثر همکاری اقتصادی که بین این دو گروه از ممالک اروپایی بوجود آمده است در زمینه های تجارت خارجی و تسهیلات گمرکی و رفع نیازهای داخلی گام های موثر برداشته شده است که در پرتو «تکروی» امکان حصول آن بسیار بید بود .

بنابراین، کشورهای در حال توسعه برای حل مشکلات و رفع نیازهای صنعتی، کشاورزی و خدمات به همکاری های یکدیگر محتاجند و نمیتوانند این حقیقت را کتمان کنند یا با انکار حقیقت در جستجوی راهی که به تکروی منتهی شود باشند، در دنیای کنونی تکروی محکوم است و آنانکه در این راه گام برمیدارند . دچار شکست و فاکامی خواهند شد و سرانجام ، بازیان فراوان ، از راه خود بازمیگردند و دست همکاری به سوی همسایگان دراز میکنند .

انگیزه شاهنشاه ایران از طرح تشکیل «بازار مشترک آسیا» یا «جامعه اقتصادی آسیا» بر مبنای همکاری ملت ها استوار بوده است ، زیرا اجرای این طرح میتواند بسیاری از ملل آسیایی را به همکاری دعوت کند و در این جامعه اقتصادی شالوده ای بنیاد گذاشته شود که بخشی بزرگ از مشکلات کشورهای در حال رشد این قاره ، با همکاری یکدیگر، حل گردد .

برای نمونه از دو کشور آسیایی، هند و ایران، سخنی بمیان می آوریم، هند با ۵۷۵ میلیون جمعیت به کشاورزی پیشرفته نیاز دارد تا بتواند خوراک مختصر مردم را تامین کند ، در کنار کم آبی، کمی کود شیمیایی یکی از مشکلات این کشور است، کمی آب را با رطوبت هوا، تا حدی میتوان جبران کرد ولی کود شیمیایی را ، بخصوص برای کشورهای مرطوبی ، با هیچ ماده ای نمیتوان جبران نمود ، در برابر این کمبود، ایران دارای کود شیمیایی اضافه بر نیاز است و می تواند به هند کمک کند .

اجرای برنامه های نوسازی در ایران ، موجب شده است که تولید سیمان در داخل کشور تکافوی نیازهای ساختمانی را نکند در حالی که هند سیمان اضافه بر مصرف دارد و میتواند به ایران صادر کند .

تظیر همین وضع را کشورهای دیگر آسیا، مانند سری لانکا (سیلان)، پاکستان، افغانستان، تایلند دارند که در صورتی که گردهم آیند و در یک جامعه اقتصادی فعالیت نوینی را آغاز کنند می توانند مشکلات کنونی را به سهولت برطرف کنند و نیازهای جامعه را برآورده سازند . روشن است که بازار مشترک آسیا میتواند پس از تشکیل بخش های مختلف و تدوین مقرراتی درباره نحوه تجارت بین کشورهای عضو، موقعیت های گمرکی، تعرفه گمرکی و ایجاد همکاری

ژرف بین کشورهای عضو، دست همکاری بسوی جوامع اقتصادی اروپا و آفریقا دراز کند و یک همبستگی ناگسستنی بین کشورهای سه قاره به وجود آورد.

شک نیست که بازار مشترک آسیا با عضویت ۷ تا ۱۱ کشور و جمعیتی در حدود یک میلیارد و نیم که هم از نظر تولید و هم از نظر مصرف، قابل توجه است بهتر میتواند با جوامع اقتصادی مانند بازار مشترک اروپا کنار بیاید و نوعی همکاری متعادل، که خالی از هر گونه اجحاف و استعمار باشد، به وجود آورد.

تائیری که وجود «بازار مشترک آسیا» بر روی بازارهای داخلی ممالک عضو می گذارد در درجه اول جلوگیری از رقابت های بازرگانی کشورهای پیشرفته اروپائی و آمریکائی است زیرا وقتی قرارداد نیاز کشورهای عضو بوسیله اعضاء تأمین گردد طبیعی است که توری به کشورهای آسیایی از خارج تحمیل نخواهد شد علاوه بر این هزینه حمل و نقل کالا بمیزان قابل توجه پائین خواهد آمد و بدین جهت یک ثبات نسبی متوجه بازارهای داخلی میگردد.

علاوه بر این، همکاری تجاری بین کشورهای آسیایی موجب رونق صنعت بین این ممالک خواهد شد زیرا در حال حاضر چنین بازار فرشی برای صنایع و مصنوعات این کشورها نیست، صنایع آنان دچار لکننت و توقف است در صورتی که بدین ترتیب چرخ صنعت ممالک عضو با سرعت و کارایی بیشتر به کار می افتد و مواد اولیه مورد نیاز نیز از ممالک عضو تأمین میشود.

بدین گونه، در کنار تجارت، یک همکاری صنعتی و کشاورزی در کشورهای عضو بوجود می آید که هم به توسعه تولیدات کشاورزی کمک میکند و هم صنایع را از آهنگ سریع رشد برخوردار میسازد.

طبیعی است که همبستگی بازرگانی، صنعتی و کشاورزی، همکاری در خدمات را نیز بدنبال خواهد داشت و برای آنکه کشورهای عضو جامعه اقتصادی آسیا بتوانند از تسهیلات بازرگانی بهره مند گردند موضوع ایجاد ارتباط بین این گروه از ممالک آسیایی بمیان می آید و در پی راه سازی و تسهیلات گمرکی، مسأله توریسم مطرح میشود و از این رهگذر نوعی همکاری فرهنگی و اجتماعی بین ملت های عضو جامعه به وجود می آید و تحرکی که بر اثر تشکیل جامعه اقتصادی آسیا در کشورهای عضو به وجود می آید و تحولی که در صنعت، کشاورزی و خدمات این گروه از کشورها رخ میدهد موجب افزایش درآمد سرانه و قدرت خرید مردم این ممالک و تخفیف فقر و گرسنگی خواهد بود و بهیچستی نسبی برای مردم آسیا با درمندان خواهد آورد.

بنابراین تشکیل بازار مشترک آسیا در تأمین «زندگی بهتر» برای جوامع آسیایی عضو، موثرترین وسیله است و میتواند مبارزه آرام و منطقی را علیه فقر و گرسنگی در پاره ای از ممالک آسیا آغاز کند و با مال به صلح جهان کمک نماید.

پذیرش پیشنهاد شاهنشاه ایران، خواه بصورت توسعه سازمان همکاری منطقه ای برای عمران (R.C.D.) یا تشکیل جامعه اقتصادی آسیا (A.E.C.) باشد راهی است برای مبارزه با فقر ملل آسیایی و بهبود زندگی نزدیک به ۱۳۳ میلیون سکنه بخشی از این قاره و تردید نیست که هر چه زودتر در این راه گام برداشته شود در راه رفاه نسبی مردم این قاره اقدام جدی و موثر صورت گرفته است.